

Bild: Njutfilms

På vilket språk drömmer du?

Fanny och Lena är brevvänner. När Fanny, som bor i Frankrike, hälsar på Lena i Tyskland i ett språkutbyte ställs de inför varandras olikheter. Fanny är blyg och plågad av utanförskap medan Lena är frigjord och självsäker och deras relation kommer snart att handla om så mycket mer än språk.

På vilket språk drömmer du? skildrar vänskap, föräldrarelationer, olika samtidskulturer, politik och språkets gränser. Filmen gräver också i betydelsen av sanning respektive lögn i kampen för att hitta en egen plats i tillvaron.

Om filmhandledningen

Filmhandledningen ger stöd och inspiration för att använda filmen och elevernas filmupplevelse i undervisningen. Handledningen tar dels upp frågor som rör etiska, psykologiska och värdegrundsrelaterade spörsmål, men den innehåller också material för att arbeta vidare inom till exempel språk- och samhällsvetenskapliga ämnen med avstamp i filmen. En del övningar syftar till att stärka elevernas förmåga att avkoda och ”läsa” rörlig bild som uttrycksmedel. Det ökar förståelsen för berättarstrukturer, estetiska och mediala budskap och lägger en grund till källkritiskt tänkande. De filmvetenskapliga övningarna kan göras i samband med andra övningar ur handledningen eller som en fristående del, exempelvis inom bildämnet eller mediekunskap. Du som lärare väljer själv vilka delar av handledningen som känns relevanta för dig, dina elever och din undervisning. Dela gärna med dig av handledningen till kollegor i andra ämnen – genom att arbeta med filmen från flera infallsvinklar stärks elevernas insikter och förmåga att se större sammanhang. Länkar till föreslagna webbsidor finner du i slutet av handledningen.

Handling

Fanny kommer från Strasbourg i Frankrike. Hon har det tufft i sin gymnasieskola där hon blir mobbad och utfryst. För att stärka självförtroendet och få uppleva något positivt åker hon på ett språkutbyte till sin brevvän i tyska Leipzig, den jämnåriga Lena. På plats visar det sig att flickorna inte har särskilt mycket gemensamt. Fanny är blyg och tillbakadragen, medan Lena är självsäker och utåtriktad. Lena pratar franska, men Fannys tyska sviker. Fanny har inga större erfarenheter av vänskap och kär-

lek. Hos Lena, som är socialt aktiv, öppnas Fannys liv för fest och kompisgäng. Då Lena är politiskt engagerad berättar Fanny för henne om sin oäkta halvsyster, som är medlem i en antifascistisk grupp hemma i Strasbourg, och som hon bara har träffat en gång. Tillsammans fantiserar de om den modiga och intressanta halvsystern och hur de ska hitta henne.

Flickorna har ändå en del gemensamt. Båda har det svårt i sin relation till sina föräldrar – Lena har en psykiskt instabil mamma som lever med alkoholproblem och arbetslöshet, och Fanny har föräldrar som inte har tid eller intresse för att engagera sig i henne då de är upptagna av sina karriärer. Lena tar ansvar för både sig själv och sin mamma. Fanny kämpar för att bli sedd och tagen på allvar av sina föräldrar. Olika erfarenheter och orsaker, men en källa till igenkänning. I denna utsatthet möts de, och med tiden kommer de varandra närmare och allt varmare känslor utvecklas. När Fanny ska åka ifrån Leipzig har flickorna förälskat sig i varandra.

När Lena sedan åker för att hälsa på Fanny uppstår dock problem. Fannys tillvaro i skolan är värre än vad Lena kunnat föreställa sig, och i hemmet är det uppenbart att det ställs höga krav på henne. Konflikterna avlöser varandra, och Lena får reda på att Fanny ljugit för henne om flera saker, bland annat den politiskt aktiva halvsystern. Lena får svårt att skilja på sanningar och lögnar och känner sig sviken. Till slut förstår hon ändå att Fannys lögnar handlar om osäkerhet och att det är ett försök att verka viktig. Vänskapen, kärleken och förståelsen segrar, och filmen slutar i en scen där Fanny och Lena – i drömmen, tanken eller verkligheten – håller i varandra och vägrar släppa taget när polisen försöker sära på dem under en antifascistisk demonstration.

Bild: Njutafilms

Filmen och läroplanen

Kunskaper inom ämnen som historia, samhällsvetenskap och språk är framträdande i läroplanen. Även etik, filosofi och psykologi är sådant som skolan ska arbeta med, för att träna alla elever i att reflektera och tolka människan, sig själva och de samhällen vi lever i. På vilket språk drömmer du? ger en bra utgångspunkt för att diskutera sådana frågor. Filmen kan knytas till kunskaper i tyska och franska, samt samhällsorienterade ämnen som historia, samhällskunskap och geografi. Filmen är också ett bra underlag för att diskutera värdegrundsfrågor, och ge eleverna möjlighet att reflektera kring sig själva, sina liv och världen idag.

Att se, samtala om och analysera filmen som berättelse, till exempel dess dramaturgi, karaktärer och kamerarörelser, skapar insikter och kunskaper om hur rörlig bild som medium kommunicerar. I förlängningen rustar det eleverna med kunskaper om att avkoda och tolka information i rörliga bildberättelser, och stärker deras förmåga till källmedvetenhet och källkritik.

Filmens form och innehåll

Språk

Vi tänker kanske att språk är något ganska naturligt och oföränderligt, som starkt hänger ihop med en nationell kultur (eller flera sådana, för de stora språken som talas på många ställen). Men språk är mer komplext än så, nära sammanvävt med vår levda kultur och politiska ställningstagande. Vissa språk, som serbokroatiska, som tidigare har räknats som ett språk (dock med flera varianter) har i modern tid fått egna identiteter som separata

språk, av historiska och politiska skäl. Flamländska, som talas i Belgien, har tvärtom tidigare ansetts vara ett eget språk, men har under de senaste tvåhundra åren gradvis räknats som en gren av nederländska, och ingår idag som en variant av det officiella språket nederländska.

- Läs artikeln på Wikipedia om serbokroatiska och diskutera i helklass. Vad innebär formalisering av ett språk? Hur tror ni att det påverkar standardiseringen av språket? Vilken betydelse har litteratur, poesi, musik/sånger och medier (till exempel radio och tv) för ett språk och för människorna som använder språket?

- Idén om nationalstaten, där varje stat definieras av ett folk, ett språk och ett geografiskt avgränsat territorium, har starkt präglat Europa under 1800- och 1900-talen. I verkligheten är det svårt att dela in människor, och deras språk, så tydligt med gränser. Prata om länder som har flera officiella språk, till exempel Belgien, Finland och Indien. Dela in er i grupper och ta reda på mer om ett land med flera språk. Hur ser språkgemenskap respektive språksegregation ut i landet? Vilka historiska orsaker finns till flerspråkigheten? Vilka religiösa och andra kulturella uttryck och identiteter knyts till respektive språk? Sök information på internet (till exempel Wikipedia, SO-rummet och andra sidor. Redovisa era källor.) och gör en sammanställning. Försök hitta klipp med intervjuer med människor som lever som språklig minoritet i landet. Redovisa muntligt för klassen med en enklare digital presentation.

- Läs texterna om språken tyska respektive franska på t ex Goetheinstitutet och Wikipedia och gör en sammanfattning och jämförelse i helklass, med hjälp av tavla eller stor skärm så att alla ser. Gör två kolumner och lista viktiga fakta, till exempel hur många som talar språket, i

Bild: Njutafilms

Klipp 1
Källa: Njutafilms

hur många länder det är spritt, viktiga tidpunkter i dess historia etc. Fundera över tyskan och franskan i filmen, hur möter språken varandra där, genom våra huvudkaraktärer?

- Läs om nationalstaten på SO-rummet och skriv en sammanfattning på högst en sida av texten. Med högsta-dieelever kan ni läsa inledningen eller hela texten gemensamt i klassen, skriv gärna ut på papper och markera gemensamt viktiga inslag i texten med överstrykningspenna och gå igenom hur ett referat eller en sammanfattning skrivs. Gymnasieelever kan läsa texten mer självständigt.

- Översättningsexempel: diskutera varför ordet lussekatt inte finns på några andra språk än svenska. Hur kan man förklara vad det är på engelska, eller på andra språk ni kan? Varför tror ni att bakverk som har kommit till Sverige från andra länder, till exempel baklava och pizza, har fått svenska namn?

Filmberättelsen

Filmen har en rak och tydlig ton, där flickornas vardagsliv i familjen, skolan och ute på stan och bland kompisar skildras realistiskt, utifrån deras perspektiv. Men det förekommer också drömscener där vi förstår att karaktärerna drömmer eller fantiserar. Filmen har också en ganska klassisk dramaturgi. Att prata om dramaturgi, och om fiktiva karaktärer, är ett bra sätt att få syn på hur (film) berättelser konstrueras.

- Lär er mer om [dramaturgi](#). Vilka klassiska dramaturgiska modeller finns det? Hur är filmen upplagd strukturellt med inledning, orientering, kartläggning och intensifiering av karaktärer och konflikter och upplösning? Vilka vändpunkter finns det? Vad händer exakt mitt i filmen?

- Vems eller vilkas perspektiv är det vi följer? Får vi veta något om Lena som Fanny inte vet från början? Får vi veta någon om Fanny som Lena upptäcker först senare?

När i filmen förstod ni att Fannys lögnar inte bara rörde hennes påstått gravida kompis? Hur förstod ni det?

- Arbeta i mindre grupper och prata om [karaktärerna](#). På vilka sätt liknar de varandra, och på vilka sätt är de olika? Gör en lista med egenskaper och erfarenheter för Fanny och en för Lena. Ni kan prova att göra samma sak med deras föräldrar.

- Tänk på filmens början, där Fanny kommer till en ovanligt tom tågstation med sin ryggsäck. Vad trodde ni att filmen skulle handla om när ni såg den början? Använd denna början och skriv en helt annan fortsättning på berättelsen, 1-2 sidor. Det behöver inte bli en fullständig historia.

- Försök att minnas några av drömscenerna (exempelvis i badtunnan, under demonstrationen men också scenen där Lena och Fanny har en drogrelaterad fantasiupplevelse). Hur får filmskaparna oss att förstå att det rör sig om dröm/fantasi/förhöjd verklighet? Vilka andra filmer har ni sett där det förekommer drömscener och hur har drömtillståndet skildrats där?

- Tänk på filmens slut. Hur tolkar ni det? Är det dröm eller verklighet, och varför tror ni det ena eller andra? När utspelar det sig?

- Tänk på hur filmen är filmad, ofta med handhållen [kamera](#). Vad ger det för känsla? Vilka andra filmer har ni sett där det greppet används? Skulle filmen upplevas annorlunda med bara fast kamera, tror ni?

Tonårslivet – familjen, vännerna, kärleken och vem man är

Att närma sig vuxenlivet är omtumlande, både för tonåringar och för deras föräldrar. I en värld vars förutsättningar tycks förändras allt snabbare kan också konflikterna mellan generationer gälla mer än de traditionella temana om de ungas frigörelse och uppror mot vuxenvärlden. Att navigera i vem man är, vem man vill vara, vad man tycker och hur långt man är beredd att gå för att stå för de åsikterna är också frågor som hör vuxenblivandet till.

- Se [klipp 1](#). Handlar Lenas och hennes mammas konflikt bara om Lenas åsikt om morföräldrarna, eller vad kan mer ligga bakom? Hur tror ni att det är för Lena att behöva ta ansvar för sin mamma, både praktiskt och känslomässigt? Vilka egenskaper, både positiva och mer svårhanterliga, tror ni att Lena utvecklar genom att behöva ta så stort eget ansvar för sitt liv utan vuxet stöd? Uppgiften kan även göras skriftligt.

- Diskutera Fannys relation med hennes föräldrar. På vilka sätt skiljer den sig från Lenas situation? Finns det något

Bild: Njutafilms

som är likt? Vilka egenskaper och beteenden hos Fanny tror ni hänger ihop med att hon har så höga krav på sig från föräldrarna? Hur känns det för henne att de är så ointresserade av hennes inre? Uppgiften kan även göras skriftligt, eventuellt i kombination med föregående övning.

- Lena och Fanny pratar om saker de är rädda för. Det mesta rör framtiden. En del saker handlar om det egna, lilla livet, annat om den större tillvaron. Kan ni känna igen er i deras rädslor? Hur gör man för att övervinna rädslor, till exempel sociala rädslor eller när man vill prova något som verkar otäckt? På vilket sätt eller i vilka situationer kan det vara bra att vara lite rädd? Gör gärna en individuell skrivövning där ni reflekterar kring en stor, samhällelig rädsla och en mindre, mer personlig rädsla ni bär på.

- Diskutera i mindre grupper kring generationsdilemman. Vilka saker tror eller vet ni att era föräldrar var oense med sina föräldrar (era far- och morföräldrar) om när de var unga? Vilka saker är ni och era föräldrar oense om? Hur tror ni att det känns att vara förälder och oro sig när man vet att det är så mycket i ens barns liv man inte känner till och har kontroll över, jämfört med när barnen var yngre? Gör en skrivövning på temat och intervju en förälder eller far- eller morförälder. Skriv intervjun som en tidningsintervju eller ett reportage.

- Diskutera utbytesidén. Har ni haft brevväxling eller utbyte med elever i andra länder någon gång under skoltiden? Har någon i klassen varit på språkresa eller annan typ av mer informellt språk- eller kulturutbyte, som ett internationellt läger? Skulle ni vilja åka på något sådant? Vad tror ni är roligt, svårt, annorlunda och lärorikt med att leva en period i ett annat land, en annan kultur och en annan familj?

Politisk aktivism, rasism och historiskt bagage

Både Fanny och Lena är intresserade av och engagerade i politiska frågor. Framför allt Lena är starkt engagerad i antifascistiska och mer vänsterorienterade kretsar, och har gjort flera livsstilsval av etiska skäl, till exempel att inte äta kött. Fanny är inte lika organiserad och motiverad, men har patos och är smärtsamt medveten om den rasism som är vardag i hennes hemtrakter och som hon personligen drabbas av på grund av sin pappas nordafrikanska härkomst.

- Diskutera civil olydnad. Vad är det och när tycker ni att det kan vara berättigat eller nödvändigt? Har ni själva utfört någon sådan typ av protest? Vilka frågor skulle ni kunna tänka er att bryta mot regler för?

- Högerextrema rörelser är allt mer framträdande och dominerande i Europa och framför allt i vissa regioner. Både i Tyskland och i Frankrike finns sådana regioner, men också ett starkt motstånd mot dessa rörelser. Även i Sverige finns det höger- och vänsterextrema grupper och politiska partier. Ta reda på mer om dessa, till exempel AFA, Nordiska motståndsrörelsen och Nationalsocialistisk front.

- Lena blir attackerad av Fannys klasskamrater. De heilar och ställer provocerande, dömande frågor till henne för att hon är tysk. Hon accepterar det och vill till och med bära visst ansvar för Tysklands historia. Vad tänker ni om det? Vilket ansvar har vi för sådant som tidigare generationer har ställt till med, genom att rösta på vissa partier eller genom att inte engagera sig tillräckligt för att sätta stopp för destruktiv samhällsutveckling? Är sättet de behandlar Lena på en form av rasism, tycker ni? Varför eller varför inte?

- Även om nazismen på 1930- och 40-talen hade Tyskland som epicentrum och det var därifrån andra världskriget startade, så har judeförföljelser förekommit i så gott som samtliga europeiska länder där judar har bott, under flera olika historiska tidsepoker. Både organiserad nazism och mer vardaglig generell rasism, mot judar och andra grupper, fanns också i Frankrike och många andra länder under 1900-talets mitt. Vilka syften har det, tror ni, att ständigt fokusera skulden för intoleransen på Tyskland? Vad leder det till? Vad spelar nationalism för roll i detta, och skiljer den nationalismen sig i grunden från den nationalism och nationalsocialism som frodades i Tyskland på den tiden?

Extrauppgift för språkelever

För elever som läser språk kan man gärna ta tillfället i akt och ägna en lektion åt att ta reda på mer om de två städer som förekommer i filmen, Leipzig i Tyskland och Strasbourg i Frankrike. För elever på gymnasiet som läst språket i flera år kan ni använda ländernas egna Wikipedia-information om respektive stad och läsa er till kunskapen om staden på tyska respektive franska.

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Se

Imorgon hela världen (Julia von Heinz, Tyskland, 2021) Ungdomsfilm om politisk aktivism och den första kärleken. [Läs filmens handledning.](#)

Cleo (Erik Schmidt, Tyskland, 2021) Färgglatt äventyrsdrama om historia och kärlek. [Läs filmens handledning.](#)

Fucking Åmål (Lucas Moodysson, Sverige, 1998) Ungdomsdrama om att våga vara sig själv, stå emot mobbning och prova en oväntad kärlek. [Läs filmens handledning.](#)

Blå är den varmaste färgen (Abdellatif Kechiche, Frankrike, 2013) Ungdomsdrama om kvinnlig vänskap och kärlek och att träffa någon som får en att längta efter frihet.

Länkar

Om [serbokroatiska](#) på Wikipedia

SO-rummet om [nationalstaten](#)

Kul och enkel sida för att lära sig mer om [språk som företeelse och funktion](#).

Om [tyska](#) på Wikipedia

Om [tyska](#) på superprof

Om [tyska](#) på Goethe-institutet

Om [franska](#) på Wikipedia

Om [franska](#) på superprof

Om [franska](#) på Franska institutet

Om [Strasbourg](#) på franska

Om [Leipzig](#) på tyska

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Frankrine, Tyskland, 2024

Regi: Claire Burger

Manus: Claire Burger, Léa Mysius

I rollerna:

Fanny – Lilith Grasmug

Lena – Josefa Heinsius

Suzanne – Nina Hoss

Antonia – Chiara Mastroianni

Tekniska fakta

Längd: 101 min

Censur: Tillåten från 7 år

Sverigepremiär: 2025-08-29

Distribution: Njutafilms

Filmen kan också finnas i utbudet hos din mediecentral.

REDAKTION

Text: MK Cornelius

Redaktör: Malin Nygren

Layout: Rebecka Bülow

Svenska Filminstitutet, december 2025

KONTAKT

filmiskolan@filminstitutet.se

filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.

filminstitutet.se/skolbio